

СТАН ВИРОБНИЧОГО ТРАВМАТИЗМУ В УКРАЇНІ ЗА 2014 РІК

*Мітюк Л.О., к.т.н., доц., Ільчук О.С., асистент (каф. ОПЦБ НТУУ «КПІ»),
Таїрова Т.М., к.х.н., зав. сектора (ННДІПБОП),
Хомуїло Ю.О., студент (гр. ЕП-41, ФЕА НТУУ «КПІ»),
Жук І.Ю., студент (гр. ОА-11, ІЕЕ НТУУ «КПІ»)*

Узагальнення та аналіз оперативних даних за звітами органів Держгірпромнагляду (форма 4-3Т) про стан безпеки праці на виробництві України свідчить про те, що в 2014 році порівняно з минулим роком рівень загального травматизму знизився більш ніж на 26% (6318 потерпілих проти 8568), в той саме час рівень смертельного травматизму зріс майже на 2% (548 загиблих проти 538) (табл. 1). Без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя, рівень загального травматизму в 2014 році в порівнянні з 2013 р. знизився на 25% (6249 проти 8342), а смертельного зріс на 4,6% (545 проти 521).

Таке значне падіння рівня загального виробничого травматизму у 2014 р. перевищило рівень падіння виробничого травматизму в Україні у 2009 році. Тоді загальний травматизм зменшився майже на 24%. Такий стан виробничого травматизму був викликаний економічною кризою 2008 року, яка привела до різкого падіння виробництва (індекс промислового виробництва у 2009 році становив 78,1% 2008 року). Так ситуація спостерігається, і тепер протягом року відбувається спад виробництва у багатьох галузях економіки (індекс промислової продукції у січні-листопаді 2014р. по відношенню до січня-листопада 2013р. становив 89,9%, індекс будівельної продукції – 80,7%, вантажооборот склав 90,9%). Отже можна констатувати, що однією з причин значного зменшення загального виробничого травматизму у 2014 році є негаразди в економіці держави.

В 2014 році в 11 видах нагляду адаптованих до КВЕД відбулося зростання рівня виробничого травматизму із смертельним наслідком в порівнянні з минулим роком: у соціально-культурній сфері та торгівлі на 33 працівників, лісовому господарстві – на 11, інших видах транспорту – на 9, в енергетиці – на 6, в металургійній, газовій промисловостях та у виробництві дерева та виробів з дерева – на 4, на пошті та зв'язку – на 3, в нафтогазовидобувній та харчовій промисловостях – на 2 і у рибному господарстві - на 1 працівника.

У двох видах нагляду рівень виробничого травматизму із смертельним наслідком у 2014 році залишився на рівні 2013 року.

Серед галузей, у яких у 2014 році відбулось зменшення виробничого травматизму із смертельним наслідком, в порівнянні з 2013 роком можна виділити наступні: гірничорудна і нерудна промисловість (зменшення загиблих у 2014 в порівнянні з 2013 на 10 осіб, або на 45,5 %), будівництво та промисловість будматеріалів (10 осіб, 17,2 %), сільське господарство (7 осіб, 12,7%), ЖКГ-3 (7 осіб, 70%), машинобудування (6 осіб, 20,7%).

Таблиця 1

Стан травматизму на виробництвах України за 2014 рік

Види нагляду адаптовані до КВЕД	Кількість потерпілих, осіб					
	загальний травматизм			у т. ч. із смертельним наслідком		
	2014р	2013 р	Різ- ниця	2014 р	2013 р	Різ- ниця
1	2	3	4	5	6	7
Всього	6318	8568	-2250	548	538	10
Вугільна промисловість	2034	3147	-1113	99	100	-1
Гірничорудна і нерудна промисловість	220	286	-66	12	22	-10
Нафтогазовидобувна пром. Геологорозвідка	18	22	-4	2	0	2
Охорона надр	1	3	-2	0	0	0
Металургійна промисловість	340	427	-87	25	21	4
Будівництво та промисловість будматеріалів	263	346	-83	48	58	-10
Енергетика	135	171	-36	26	20	6
Котлонагляд та підйомні споруди	20	34	-14	6	8	-2
ЖКГ-1. Підприємства та об'єкти теплокомуненерго, міського освітлення, ремонтно - будівельні підприємства, здавання в оренду власного нерухомого майна (ЖЕКи)	83	102	-19	3	7	-4
Хімічна, нафтохімічна, нафтопереробна промисловість (у т.ч. об'єкти підвищеної небезпеки)	106	157	-51	14	16	-2
Об'єкти виробництва вибухових речовин	3	11	-8	0	2	-2
Газова промисловість	51	51	0	8	4	4
Целюлозно-паперова промисловість	23	30	-7	1	1	0
ЖКГ-2 (підприємства та об'єкти водопровідно-каналізаційного господарства)	53	92	-39	3	10	-7

1	2	3	4	5	6	7
Машинобудування	507	688	-181	23	29	-6
Залізничний транспорт, метрополітени	109	112	-3	13	14	-1
Водний транспорт	39	65	-26	5	7	-2
Автодорожній транспорт	172	187	-15	38	43	-5
Інші види транспорту (підприємства авіаційного транспорту, міського електротранспорту, будівництва та експлуатації магістральних і міських автодоріг, спецкомунтрансу, комунмашу)	103	132	-29	15	6	9
Пошта, зв'язок	74	90	-16	8	5	3
Сільське господарство	363	431	-68	48	55	-7
Рибне господарство	3	5	-2	2	1	1
Лісове господарство	69	75	-6	22	11	11
Харчова промисловість та переробка с/г продуктів	256	335	-79	23	21	2
Видавнича справа	11	9	2	0	1	-1
Легка, текстильна промисловість та пошиття одягу	20	28	-8	0	1	-1
Виробництво шкіри та виробів зі шкіри. Виробництво шкіряного взуття	5	10	-5	0	1	-1
Виробництво деревини та виробів з деревини	76	104	-28	9	5	4
Соціально-культурна сфера та торгівля	1126	1364	-248	92	59	33
ЖКГ-З. Здавання в оренду власного нерухомого майна, облаштування ландшафту, ритуальне обслуговування населення, сільська комун. служба	35	54	-19	3	10	-7

Результати аналізу показують, що 52,4% всіх смертельно травмованих на виробництві припадає на **наступні чотири види нагляду**: вугільна промисловість (18,1%), соціально-культурна сфера та торгівля (16,8%), будівництво та промисловість будматеріалів (8,8%) і сільське господарство (8,8%). Але у 2013 році на ці чотири види нагляду приходилось біля 51 %

загиблих, а у 2012 - біля 52%. Отже питома вага найбільш травмонебезпечних видів нагляду у смертельному травматизмі залишається майже не змінною.

Загальний травматизм в порівнянні з минулим роком зріс тільки в одній галузі - видавнича справа (на 2 потерпілих), в газовій промисловості загальний виробничий травматизм залишився на рівні 2013 року.

Можна виділити наступні галузі, у яких у 2014 році відбулось зменшення загального виробничого травматизму на понад 100 працівників: вугільна промисловість (кількість травмованих в порівнянні з 2013 роком зменшилось на 1113 осіб або 35,4 %), соціально-культурну сферу та торгівля (248 осіб, 18,2%) і машинобудування (181 осіб, 26,3).

Результати аналізу показують, що 58% потерпілих припадає на три види нагляду адаптовані до КВЕД: вугільну промисловість (32,2%), СКС та торгівлю (17,8%), машинобудування (8%). В 2013 році на ці три види нагляду припадало 62% потерпілих, у 2012 понад 61 %. Отже питома вага найбільш травмонебезпечних видів нагляду почала зменшуватись.

Рівень смертельного травматизму в 2014 році зріс в 13 ТУ: по Харківській обл. на 13 осіб, по Дніпропетровській обл. на 10 осіб, по Тернопільській і Чернігівській обл. на 6, по Закарпатській обл. на 5, по Івано-Франківській обл. на 4, по Житомирській обл. на 3, по Волинській і Чернівецькій на 2 особи, та по Вінницькій, Луганській, Сумській і Херсонській обл. – на 1 особу.

За результатами аналізу травматизму встановлено, що у 2014 році в територіальному розподілі смертельного травматизму в Україні зменшилась питома вага найбільш травмонебезпечних регіонів в порівнянні з 2013 роком, якщо у 2013 році на ТУ: по Донецькій, Луганській областях і Київській обл. та м. Києву припадало 45,2 % усіх загиблих на виробництві, то у 2014 – 43,6%.

Систематизацію та аналіз подій і причин нещасних випадків на виробництві, що призвели до смертельних і тяжких наслідків, проведено за матеріалами спеціального розслідування за 2014 рік на підставі складених за формою Н-1 актів, з урахуванням класифікацій «Порядку розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1232 (далі – Порядок розслідування). Аналіз травматизму виконано з використанням статистичного методу, в основу якого покладено групування актів нещасних випадків за однорідними признаками: причина, подія тощо. Статистичні данні та визначені на їх основі показники дозволяють зробити кількісну оцінку рівня виробничого травматизму, ефективність впровадження технічних та інших заходів профілактики, ефективність діяльності інженерних служб у сфері охорони праці.